

Cu „Familia M” în Europa

Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Timișoara se află între două sezoane teatrale, dar ecurile spectacolelor din stagiunea abia încheiată ne asigură o continuitate și, mai mult, ne deschid drumuri.

Dovadă: regizorul Radu Afrim, spectacolul cu piesa *Boala familiei M* de Fausto Paravidino și Teatrul Național Timișoara figurează pe lista nominalizărilor pentru „European Culture Award 2009”

Acest premiu anual (instituit în 1993) a fost acordat până acum unor personalități europene de prim rang din mass-media, din drept, teatru, politică, fundații culturale. KulturForum Europa acordă premiul persoanelor care, prin energia creativă și devotamentul lor față de un scop, demonstrează că ideea europeană e un exemplu de coexistență pașnică al celor care, prin aportul lor, reușesc să rezolve problemele alienante ale prezentului. Dintre cei mai recentți laureați amintim personalități și instituții precum prof. dr. Dimitris Th. Tsatsos (specialist în drept internațional din Grecia), Fundația pentru Cultură și Arte Istanbul, The European Broadcasting Union/EUROVISION (Cehia), Hans-Dietrich Genscher (fost ministru de externe al Germaniei).[...]

Christian BAUER

PR Kulturzentrum Europa

„Boala familiei M” – Starea de singurătate firească în România

Radu Afrim îi dă lui **Fausto Paravidino** (n. 1976 la Genova) un chip european tipic românesc. Autorul italian Fausto Paravidino a scris *Boala familiei M* prins într-o Italie din care el însuși a găsit o cale de evadare. O Italie pe care turistul nu o cunoaște și probabil că nu ar îndrăgi-o: lumea *fraților M*, a *tatălui dement* (un strălucit Ion Rizea), care face pipi pe el și e îngrijit de fiica lui, *Marta* (Claudia Ieremia), a celeilalte fiice ale sale, *Maria* (Mălina Manovici), care oscilează între *Fulvio* (Victor Manovici) și *Fabrizio* (Colin Buzoianu), rămânând în cele din urmă singură, și a fratelui cel mic *Gianni* (Eugen Jebeleanu, un vivace și înzestrat student la teatru), care se construiește cumva pe filonul unui accident mortal, în vreme ce ceilalți se risipesc pălăvrăgind – se scaldă într-un limbaj de stradă îndeobște cunoscut și care ar putea să deranjeze spectatorul dacă nu ar fi în cauză Radu Afrim și Teatrul Național Timișoara. Sub conducerea tânără și creativă a Mariei-Adriana Hausvater, directorul general al teatrului, și a coechipierului ei, actorul Ion Rizea, alături de un regizor care creează emoție în jurul

unor subiecte de natură socio-culturală, a rezultat o nouă creație colectivă, un spectacol de Radu Afrim: fără peisaje cu orizont nesfârșit, fără autostrăzi cu Fiat-uri care conduc la întâmplare în nimicul italian – e păstrat doar limbajul străzii. Este ceea ce așteaptă să vadă cunoscătorii montărilor lui Radu Afrim, care nici de data aceasta nu sunt dezamăgiți. Nu există moarte care n-ar putea salva, nici apusuri fără rost; negativul e răsturnat și modelat într-o nouă realitate teatrală cel puțin pozitivă. Cât de bine se potrivește aici ambianța unei foste cazarme, unde are loc spectacolul, exploatate într-un decor de Velica Panduru – un „înveliș” dat de o construcție decrepită și o podea de lemn care bate în roșu și găzduiește hațișul posomorât din luminășurile cărui cresc noi spații de joc!

Acesta e universul în care regizorul a plasat o boală de familie aparent tipic românească, receptat cu entuziasm de către tânărul public român, un public inteligent și însetat de cultură, familiarizat cu limbajul din traducerea lui Alice Georgescu și cu problemele cotidiene. În concluzie, nimic aparte; sau poate că da? Sunt de asemenea fascinante imaginile tridimensionale pe care Radu Afrim, care este în aceeași măsură și un excepțional fotograf, le dezvoltă. Singurătatea, plictisul, dialogurile neasimilate se împletesc în spațiul pestriț care dă senzația nașterii unor imagini mereu noi și pline de viață. Aici, cotidianul, scursura și tot ce este conținut în ele, se transformă într-o totală, minunată operă-de-artă-Radu Afrim, compusă din culoare, formă, acțiune și sunet; mizeria are nuanță, plictisul are nume, *puzzle*-ul artistic este îndrumat de regizor, scenariu și actori spre o realitate socială și spre cotidian, în cele din urmă spre o nouă estetică. Nu degeaba versiunea lui Afrim nu se sfârșește în moarte și haos. Viața obișnuită a străzii se recompune precum Phoenix, într-o imagine plină de culoare și emoție, pe care Afrim o fixează în multe dintre spectacolele sale, într-o manieră tipic fotografică. Asta trezește amintirea unui Pier Paolo Pasolini, care se simțea atras de mahalaua Romei și de micii ei hoți, cu proxeneți, prostituate și criminali. Iar în raport cu dezaprobarea generală a homosexualității, viciul de a întreține relații cu cei mai abjecți dintre tineri reprezenta pentru el deopotrivă o plăcere și un chin. Astfel se prezintă realitatea și în România, peste ani. În vreme ce Pasolini a demască falsitatea societății italiene postbelice printr-un limbaj radical și realist, punându-i pe pedestal pe abjecții suburbiei, Afrim rămâne universal, multinațional și adresează un omagiu unui segment social din ce în ce mai larg.

Asemenea lui Pasolini, Radu Afrim se ia la trântă cu imposibilele posibilități ale relațiilor interumane. Însă eroii săi „perfect proporționați” îi aparțin numai lui și imaginilor sale. El ni-i dăruiește, iar noi avem permisiunea să-i privim. Așa răzbește el cel mai bine în Vest (Franța, Luxemburg). Dacă prin subiecți, prezentare tehnică, protagoniștii laici, Pasolini reușește să aibă o contribuție importantă la descrierea neorealismului italian, Afrim ne livrează scene pline de culoare ale anomaliilor sociale, întâlnite tot mai des într-o Europă a unei lumi din ce în ce mai globalizate, tratate de tânărul creator de teatru român foarte autonom. El plămădiește, cu ajutorul imaginilor scenice pe care le creează, minunate basme dulci-acrișoare. În acest mod demască Afrim falsa societate românească, dominată de clerul bisericii ortodoxe și pune degetul pe răni sociale care, într-un fel, amintesc de ideologia fascistă.